

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

עין משפט גד מצוה

ג.

כאיסורו של חמץ. וזכר קודש נמי משנפסל צינא אסור באכילה: **יקרום וקפאון.** איידי דלייירי צירושלים ציליאת שעריה דקתני וכן מי שינא מירושלים כו' פתח זהה פרשתא דבעינן למימר קמן שמעיד הקב"ה להוסיף על ירושלים: **אור שיקר בעולם הזה.** כשמהמה

מקום שנהגו. אור"י גסר ריב"ז דמפרש צירושלמי מאי שנא ערבי פסחים משאר י"ט משום דומן הפסח מחלות ואילך ואף יחיד קאמר התם גסאר ימות השנה ציום שמצינא קרבן אסור צמלכא ופריך אס כן יהא כל היוס אסור כמו יחיד שמצינא קרבן ומפרש התם משום דלאוי להקריב משמחית אצל פסח אינו יכול להקריבו אלף אחר חלות דנפקא לן צינן הערביס ופריך אס כן קרבן תמיד שהוא לכל ישראל וקרבן צכל יוס יהא צכל יוס אסור צמלכא ומשני שאני תמיד שהמורה הוציאה מן הכלל דכתיב ואספת דגנך ואס כל ישראל יושביס וצטלס מי יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

(א) [קמן קפאון] (ב) [ג] יב"ב; (ג) [מ"ח] כה. כחופות עו: צ"ב י"א; (ד) [ג"ל] מל"ח; (ה) [צ"ב] ע"ה; (ו) [בכיות מד.] (ז) [נכתב ציוד] הי וקפאון ציוד"י הי קי הוא נטן וכ"א צילקוט שמת רמו קע"ו; (ח) [קדושין ע"ה, ט] ס"ח ומכיל; (י) יבמות י"ג; (יא) חולין י"ח; (יב) [קפאון] (יג) [מנעמי יח]; (יד) [כ"ח] למה,

כאיסורו מה איסורו בכזית אף חזרתו בכזית תניא ר' נתן אומר זה וזה כשתי ביצים ולא הורו לו חכמים יהיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון מאי יקרות וקפאון א"ר אלעזר זה אור שיקר בעולם היה וקפוי לעולם הבא ר' יוחנן אמר אלו נגעים ואהלות שיקרין הן בעוה"ז וקפויין הן לעולם הבא ור' יהושע בן לוי אמר אלו בני אדם שיקרין הן בעולם הזה וקפויין הן לעוה"ב כי הא דרב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד כי הדר אמר ליה אבוה מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני עולם ברור ראית ואנן היכי התם כי היכי דאיתו אנן הכא הכי איתנין התם ושמעתי שהיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתן (א) (ומאן) נינהו אילימא ר"ע וחביריו משום הרוגי מלכות ותו לא אלא הרוגי לוד (ב) ביום ההוא יהיה על מצולות הסוס קדש לה' מאי מצולות הסוס א"ר יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שהסוס רץ ומציל ר' אלעזר אמר כל מצילות שתולין לסוס בין עיניו יהיה קדש לה' ור' יוחנן אמר כל ביהו שבחיון ישראל עד שעה שהסוס רץ ומציל יהיה קדש לה' בשלמא למאן דאמר כל ביהו שבחו ישראל היינו דכתיב והיה הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח אלא למ"ד בהנך תרתי מאי והיה הסירות בבית ה' מילתא אחריתא קאמר דמתעתרי ישראל ומתנדבי ומייתי בשלמא למ"ד ביהו היינו דכתיב ולא יהיה כנעני עוד בבית ה' צבאות אלא למ"ד הנך תרתי מאי ולא יהיה כנעני א"ר ירמיה א"ן כאן עני וכנעני מוגלן (ג) דאיכרי תגר דכתיב וירא שם יהודה בת איש כנעני מאי אילימא כנעני ממש אפשר בא אברהם והזהיר את יצחק בא יצחק והזהיר את יעקב ויהודה אזיל ונסיב אלא אמר רבי שמעון בן לקיש בת גברא תגרא דכתיב כנען בידו מאזני מרמה ואיבעית אימא מהכא אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ: והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד אטו האידינא לאו אחד הוא אמר רבי אחא בר חנינא לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה א"על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב ועל בשורות רעות אומר ברוך דיין האמת לעולם הבא כולו הטוב והמטיב ושמו אחד מאי אחד אטו האידינא לאו שמו אחד הוא א"ר נחמן בר יצחק לא כעולם הזה העולם הבא העולם הזה נכתב ביו"ד ה"י ונקרא באל"ף דל"ת אבל לעולם הבא כולו אחד נקרא ביו"ד ה"י ונכתב ביו"ד ה"י סבר רבא למדרשה בפירקא א"ל ההוא סבא לעלם כתיב ר' אבינא רמי כתיב זה שמי לעלם וזה זכרי לדור אמר הקב"ה לא כשאני נכתב אני נקרא נכתב אני ביו"ד ה"א ונקרא אני באל"ף דל"ת:

תורה אור השלם
1. ויהי ביום ההוא לא ידעה אור יקרות וקפאון: זכריה י' ו' ביום ההוא ידעה על מצולות הסוס קדש לה' ויהי הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח: זכריה י' כ'
2. ויהי כל סיר בירושלם ויהי קדש לה' צבאות ובאן כל היובלים וקפאון מהם והשלו בהם ולא ידעה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא: זכריה י' כ'
3. ויהי שם יהודה בת איש כנעני ושמו שוע ויקחה ויבא אליה: בראשית ל' ב' כנען בידו מאזני מרמה ויבא אהב: הושע י' ב'
4. מי יגיד זאת על צר המעטרה אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ: ויהי ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא ויהי ה' אחד ושמו אחד: זכריה י' ט'
5. ויאמר עוד אליהם אל משה בה האמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחתי אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדור: שמות ג' ט'

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

א [מ"ח] פ"י מה' צרכות הל"ג טו"ע א"ח ס' רכב ע"ח א' צ' א ב מ מ"ח פ"ח מה' י"ט הל' י' כ סגן לאון עה טו"ע א"ח ס' תמס סע"ף ג' ד:

מוסף תוספות
א. דמנה אבותינו בירינו א"ע"פ פספס אינו נוהג עתה. מוס' ר"פ.

רבינו חננאל
וכיון שהזכיר אם לא עבר הצופים חזון, דש"מ עד הצופים מירושלים הוא חשוב, הוצרך לברור מהאי קרא, והיה ביום ההוא יהיה על מצולות הסוס קדש לה', ואמר ר' יהושע בן לוי עתיד הקב"ה להוסיף על ירושלים עד שעה ששטס קר ומציל, פירוש חצי היום שהלל של סוס תחתיו, מפני זה פתח והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון, פ"י ר' אלעזר אור שהוא יקר בעולם הזה, כלומר התורה, כדכתיב כי נר מצוה ותורה אור, וכתיב ודבר ה' היה יקר בימים ההם, קפוי הוא מלי לעולם הבא, וכל דבר מצוי ביד הוי"ב כדכתיב והיה אחרי כן אשפוך רוחי על כל בשר ונבאו וגו' בולו הוא, ריש לקיש דרשו בתלמוד נגעים ואהלות שהוא יקר עכשיו כו'. ור' יוחנן אמר אלו בני אדם שראו בעולם הזה יקרים ונכבדים, קפויים הם לעולם הבא. כי הא יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש כאילו פרחת שמתו, איתתא אמר ליה אבהו מאי חזית, אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה, כלומר היקרים אותם תחתונים כמדורגה התחתונה, והיוודים בעולם הזה ראיתי בעליה למעלה מאלו, אמר ליה בני עולם ברור ראית, כלומר האמת שם הוא, מי שהוא לשם עליון הוא העיקר, אמר ליה ואנא אנה מקומנו, אמר ליה אנן חשיבותינו התם כי הכא, ושמעתי אשרי מי שיבא לכאן ותלמודו בידו, יש מי שאומר שגורם תלמודו של פה, כי הלך וגורסו עמו, ויש מי שפירש מי שיבא בכאן ומעשיו מידים ותלמודו שקיים כל מה שלמד, נמצא כאלו הביא איתו עמו. והרוב מלכות אין כל ביהו ולשון יכולה במחיצתן, ואסיקנא לאו ר"ע וחבירי דהללו מעלתן גדולה וזולתי מצות הריגתם, אלא שני אחים שהיו בלוד בשעה שנמצאת בת קיסר הרונה, ובקשו להרוג כל (יהודי)

והיה ביום ההוא לא ידעה אור יקרות וקפאון: זכריה י' ו' ביום ההוא ידעה על מצולות הסוס קדש לה' ויהי הסירות בבית ה' כמזרקים לפני המזבח: זכריה י' כ'
2. ויהי כל סיר בירושלם ויהי קדש לה' צבאות ובאן כל היובלים וקפאון מהם והשלו בהם ולא ידעה כנעני עוד בבית ה' צבאות ביום ההוא: זכריה י' כ'
3. ויהי שם יהודה בת איש כנעני ושמו שוע ויקחה ויבא אליה: בראשית ל' ב' כנען בידו מאזני מרמה ויבא אהב: הושע י' ב'
4. מי יגיד זאת על צר המעטרה אשר סוחריה שרים כנעניה נכבדי ארץ: ויהי ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא ויהי ה' אחד ושמו אחד: זכריה י' ט'
5. ויאמר עוד אליהם אל משה בה האמר אל בני ישראל ה' אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחתי אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדור: שמות ג' ט'

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א:

מקום שנהגו. כדי שלא יהא טרוד צמלכא וישכח ציעור חמץו הפסח ותקון מנה מנה ללכתו שלל יאסוף להן דגן ומשמע התם דמדאורייתא אסורה ונראה לאף צומן הוא דליכא הקרבה כיון גסאכר אז אסור לעולם א: